

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oras și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Lou-
 deschis costă siul 20 fi.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Un nou fals săsesc.

Arad, 16 Martie 1915.

Revista ungurească „Nemzeti iskola” într-un articol intitulat „Învățătorii sași”, acuză pe aceștia, că sub diferite pretexte se fereșc a lua parte activă în războiu. Paravanul după care se ascund l-au găsit autoritățile bisericești săsești, susținând anume, că învățătorii sași pot îndeplini și funcțiuni duhovnicești. Sub acest titlu numeroși învățători sași se află astăzi la adăpostul gloanțelor rusești, a căror ravagii le cunosc numai din exhibițiile dlui Neugeboren plasate în „S. D. Tageblatt”. Autorul articolului arată cu cifre, că în schimbul acestui „patriotism” admirabil interpretat, poporul săsesc primește enorme subvenții dela stat pentru întreținerea instituțiilor sale culturale.

Articolul din chestiune a căzut ca un trăsnet în capul blajinilor noștri compatrioți. Pretinsa lor fidelitate guvernamentală, isvorită din interese materiale, a suferit o leziune a cărei descoperire putea da de mal tainicul joc de veche duplicitate săsescă. Astfel ziarul oficios al bisericești săsești „Kirchliche Blätter” imediat a sărit în apărarea „lealității” grav atinse și prin inițiala „Sch.” (Schuller?) în-oarcă să spulbere afirmativele calomniilor și „minciuni” ale menționatei reviste ungurești.

Între altele afirmă în mod apodictic, că școalele săsești nu primesc nici un ban din bugetul statului („erhalten keinen einzigen Heller”, v. S. D. Tageblatt din Sibiu Nr. 12535 din 8 Martie c.).

Acestei afirmații ne permitem a-i opune

următorul fapt. În ziua Paștilor românești din 1914, Sașii guvernamentali au ținut în Sibiu o mare adunare spre a condamna atitudinea deputatului Dr. Rudolf Brandsch pentru că în camera țării a luat apărarea bieților „Svabi” din Bănat contra persecuțiilor ce le sufereau. Și R. Brandsch a fost despoiat de tovarășia dlui E. Neugeboren, fiindcă nu i-a cerut bilet de voie spre a putea spune un cuvânt în favoarea conaționalilor săi din Bănat. În această mare adunare, celebră prin falimentul politicești săsești oficiale, s'a ridicat și fruntașul Sașilor din Sibiu preotul A. Schullerus, care în cursul vorbirii sale a făcut următoarele senzaționale destăinuiri:

„Mai departe, școalele noastre au scăpat de ingenunchiarea care le amenința: Ele primesc subvenția de stat, — care se obține de obicei numai cu prețul expunerii lor în mâinile organelor statului, — fără nici o condiție păgubitoare. Deputații noștri au fost chemați la discuția legii din 1907 încă înainte de a fi văzut proiectul de lege lumina zilei. Și paragraful respectiv, care eliberează școalele noastre de sclăvia în care le apucă subvenția de stat, a fost stabilit în acord cu autoritățile săsești școlare și bisericești. Trebuie să combatem părerea, că sprijinul acesta ar fi un bagatel, pe care nu l-am putea primi fără să roșim. În exigențele avansate de azi noi nu ne putem lipsi de el, fără a pune noi sarcini grele pe credincioșii comunelor noastre. Subvenția aceasta revine însă colectivității, fără ca să fie silită a împlini și condițiunile grele împreunate cu subvenția. Căci chestiunea s'a aranjat în tăcere astfel, încât în lege paragraful respectiv s'a stabilit astfel, că școalele cari au un alt sistem de salarizare decât școalele de stat,

sunt scutite de îndatoririle citate mai sus”. (cf. „S. D. Tageblatt”, Nr. 12245, din 1914.) Această mărturisire, spusă în publicitate dela înălțimea demnității preoțești și a autorității specialistului în chestiunile interne săsești, are valoarea unui document autentic, care nu mai poate fi contestat.

Destăinuiriile preotului A. Schullerus sunt și o minunată caracterizare a sistemului...

după care se făuresc legile în țara aceasta. Analiza acestui sistem ar duce la concluzii zdrobitoare, pentru cari însă împrejurările actuale nu sunt deloc propice. Deastădată ne mărginim să constatăm că suntem în fața unui nou fals săsesc. De altfel compatrioții noștri dela gazeta și-au făcut în timpul din urmă o predilectă preocupare din acest procedeu de falsificare. Și cazul descoperit de noi arată limpede că avem de-a face cu o speță de recidiviști incorigibili, cari își făuresc eroii și strălucirea gloriei războinice tot pe socoteala noastră, cum au făcut-o în cursul atâtor veacuri.

Ce valoare mai poate avea în gura unor astfel de oameni noțiunea de onestitate cu care țin să se etaleze la orice prilej?

Aveți dreptate domnilor. Autorul articolului din „Nemzeti iskola” vă poate riposta limistit în terminologia d-voastră: „Auf Lug und Trug ist der ganze Aufsatz aufgebaut”.

Da, da, auf Lug und Trug. Sau nu, dle Neugeboren?
Cato.

Din activitatea „Comitetului de caritate” din Viena.

(24 Octomvrie 1914 — 28 Faur 1915).

Din inițiativa comitetului societății pentru zidirea unei biserici ortodoxe în Viena s'a constituit din toți fruntașii coloniei române din Viena, doamne, domnișoare și domni, în 24 Octomvrie 1914 „Comitetul de caritate” al societății bisericești din Viena cu următorul scop: Vizitarea soldaților români răniți și bolnavi, cari se află în spitalele din Viena și împrejurime, mijlocirea între soldații români și conducerea spitalelor, cu cari ei nu se pot înțelege din cauza necunoștinței limbii, îngrijirea corespondenței cu familiile celor răniți, împărțirea cărților de rugăciuni și altor obiecte religioase, procurarea unei lecturi folositoare, cărți și gazete, împărțirea diferitelor obiecte folositoare (vestimente calde, țigărețe ș. a.), acordarea de ajutoare bănești, îngrijirea pentru cerințele sufletești și religioase prin preoții români din Viena ș. a.

Împlinirea acestui program vast și greu, merit să aline în parte suferințele sufletesti și trupești ale soldaților noștri, a fost posibilă numai prin devotarea unui număr mare de Români

din colonia noastră din Viena și a mai multor Români refugiați din părțile ocupate, cari și-au pus toată dragostea în serviciul acestei cauze patriotice și nobile. Munca lor merită toată lauda și recunoștința.

Astfel a fost posibil, ca să intrăm în contact direct cu soldații români din aproape toate spitalele din Viena, împrejurime și provincie. Din donațiuni și cumpărări am putut împărți până acum o mulțime de vestimente calde la soldații cari se întorc pe câmpul de luptă, peste 50.000 țigărețe, la 1300 cărțile de rugăciuni, parte donate, parte cumpărate, 3000 cărți de lectură și calendare. La un număr considerabil de soldați, cari se întorceau în patrie, am acordat din modestul nostru fond ajutoare bănești în suma de peste 200 cor. Afară de aceasta comitetul a tipărit anume o cărțică de rugăciuni pentru război în 6000 exemplare, din care s'au împărțit până acum peste 3000 exemplare. Tipărirea ei a fost înlesnită prin acordarea unui ajutor din partea ministerului de război, căruia îi aducem și la acest loc profunde mulțămiri.

Cu ocazia serbărilor Crăciunului comitetul a aranjat o serbare festivă, la care au fost ospătați peste 700 de soldați. Despre această frumoasă serbare patriotică și națională s'a publicat un raport detaliat în ziarul „Românul” din Arad (din 24 Ianuarie 1915).

Din însărcinarea noastră preoții de aici au vizitat și spitalele din Baden, Tulln, Mödling, Korneuburg, Brünn, Iglau, Prag, Karlsbad, Marienbad, Franzensbad, Eger, Budweis, Ebensee, Ischl, Gmunden și Klagenfurt, în cari au aflat peste 1000 de soldați români, împărțindu-le cărțile de rugăciuni, cruciulițe cu Sf. Ioan cel Nou dela Suceava, ale cărui moaște se află de prezent în capela română din Viena, cărți de cetit, calendare, gazete, ș. a.

Acuma împărțește resp. trimite comitetul săptămânal la 100 spitale cam 400 exemplare de gazete românești („Românul”, „Gazeta Transilvaniei”, „Foaia Poporului” din Sibiu, „Foaia Poporului” din Budapesta cu „Foaia Ilustrată”, „Telegraful Român” și mai înainte „Cosinzeana”), cari ni-au fost puse la dispoziție de respectivele direcțiuni, parte gratuit, parte cu prețuri reduse.

În fiecare Duminecă și sârbătoare se face în capela română din Viena un serviciu divin pentru soldații români răniți.

Pentru împlinirea acestui scop am avut nevoie de un fond bănesc, la care au binevoit a contribui: câte 1000 cor.: fostul ministru de externe contele Berchtold și ministrul președinte contele Stürgh; 600 cor.: ministerul de război; 500 cor.: societatea bisericească din Viena; 250

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna **BERZASCA**, comitatul Caraș-Severin, pe câmpul de luptă.

Frâncu Iosif, are 3 copii
Preda Eugen, căsăt. 1 fată adoptată
Preda Nicolae, 3 copii
Micșa Simeon, 2 copii
Raichici Ion Circu, 3 copii, prizonier
Nicolici George, june, rănit
David Sava, 2 copii
Marta Sava, 5 copii
Puia Simeon, căsăt. rănit
40 Ienciu Nicolae, 2 copii
Raichici Alexandru, 2 copii
Raichici Alexandru, faur, 4 copii
Tioia Stefan, 3 copii, concediat
Faxanov Bojidar, sergent, 2 copii
Balaban Ioan Cămătariu, 1 copil
Vucec Nicolae, 1 copil
Puia Sofronie, 4 copii
Tioia Vasilie, căsăt.
Tioia George, june
20 Ilici George, 3 copii
Raichici Dionisie, 3 copii
Măncoci Matei, 2 copii
Radovan Vichentie, 2 copii, pierdut
Bololoi Lazăr, 1 copil
Micicoi Pavel, 1 copil
Paici Marescu, 2 copii
Paici Antonie, căsăt.
Mogoșan Marcu, 3 copii
Brăilă Arsenie, 2 copii
30 Ienciu Pantelimon, 3 copii
Alexandru Antonie, 5 copii
Marchescu Luca, căsăt.
Sporla Iosif, 2 copii
Giurgiu Nicolae, căsăt.
Iliciu Iosif, căsăt.
Măncociu Trifon, 1 copil
Tioia Petru, june
Marchescu Sava, 4 copii
Ion Nicolae Barbu, 2 copii
40 Giuriciu Lazăr, 1 copil
Roșu Alexandru, 4 copii
Ienciu Fotie, căsăt.
Ienciu Iosif, 1 copil
Vucec Ilie, 1 copil
Ivancu Fotie, 3 copii
Ivancu Pantelimon, căsăt.
Draghiciu Martin, 5 copii
Terovan Sava, 5 copii
Măncociu Nicolae, 2 copii
50 Măncociu Marin, 2 copii

Bălăban George, Glava, 2 copii
Golumba Radu, 4 copii
Golumba Vasilie, 4 copii
Golumba Toma, serg. maj. 2 c., rănit 2-ori
Golumba Nic. serg. căsăt. rănit 3-ori 4 frați
Marchescu Antonie, june
Bălăban Nicolae, căsăt. mort
Tioia George, 2 copii
Tioia Matei, 2 copii
60 Balaban Mihail, 3 copii
Ienciu Petru, 3 copii
Raichici Dimitrie, 1 copil
Moise Iosif, 6 copii
Iliciu Nichita, căsăt.
Iliciu Nicolae, june
Ghimboasa George, 4 copii
Bălăban Nicolae a lui Glăvoni, 3 copii
Berbecioc Vasilie, 2 copii
Bălăban Nicolae, 2 copii
70 Marcoviciu Dimitrie Mădru, 4 copii
Măncociu Ilia, 1 copil
Raichici Iosif a lui Rista, căsăt.
Raichici Constantin, 2 copii
Marta Nicolae, căsăt.
Popoviciu Ilia a lui Efta, căsăt., prins
Marchescu Nicolae, 1 copil
Bișa Petru, 4 copii
Muntean Nicolae, 4 copii
David Marcu, 2 copii
80 David Petru, 4 copii
Paici George, 4 copii
Puia Iosif, 2 copii
Bălăban Mihail, 2 copii
Măncociu Antonie, 2 copii
Lupulovici Stefan, 2 copii
Barbu Tismonar, 7 copii
Necșici Berbecioc Mihail, 1 copil
Necșici Berbecioc Ignatie, 1 copil
Miciu Tr., june, decorat cu med. de argint
90 Marcoviciu Marcu, căsăt.
Curea Nicolae, văduv, are 5 copii
Draghici Iosif, sergent, 2 copii
Draghici Ilie, 2 copii
Sava Ion, căsăt.
Marchescu Mihail, 3 copii
Ivancu Nicolae, 1 copil
Raichici Moise, 2 copii
Ion Ilie Sebeșanțu, 2 copii
Turmac Toma, 1 copil, rănit

100 Raichici Dimitrie, căsăt.
Bacila Petru, 2 copii
Marcoviciu George, stud.
Sirbu Atanasie, 2 copii
Curea Dimitrie, 3 copii
Raichici George a lui Martin, 1 copil
Ienciu Ioan, 1 copil
Raichici George a lui Mihai, 3 copii
Marta Dumitru, 1 copil
Ion Dimitrie a lui Ana, căsăt.
110 Micșia Nicolae, 2 copii
Raichici Rista, 2 copii
Bălăban Nicolae a lui Persa, 2 copii
Radovanov Blagoie, căsăt.
Sain Nicolae, 4 copii
Ienciu Toma, 1 copil
Balaban Ilie, 2 copii
Ion Dimitrie Geamănă, căsăt.
Niescu Iosif, june, mort
Niescu Marcu, june
120 Tioia Ilie, 3 copii
Preda Nicolae, june
Roșu Mihail, serg. maj., căsăt., prins
Sima Vasilie, 2 copii
Marta Constantin, 2 copii
Pervu Petru, căsăt.
Petrovici Dragulescu George, 2 copii
Tioia Petru, june
Tioia Milotin, căsăt.
Ienciu Nicolae, 1 copil
130 Armanca Nicolae a lui Iovan, căsăt.
Arcan Svetozar, 1 copil
Sirbu Nicolae, căsăt. prins
Chelniceanu Ioan, 1 copil
Raichici Antonie, inv., căsăt. mort
Măncociu Iosif a lui Sofron, june, mort
Raichici Grigore, june
Raichici Lazăr, june, rănit
Bălăban Fotie a Margaretei jun.
Turmac Toma, june, rănit
140 Băcila Sava, june, rănit 2-ori
Eugenie Marcovici Ienciu, june
Bișa Alexandru june
Bișa Moise Milotin june
Ivașcu Antonie
Ion Iosif
Gherbaci Petru căsăt., concediat
Terovan Dănilă
Măncociu Mihail, 2 copii
Ivancu Petru
150 Puia Ioan a Cristinei
Bălăban George a lui George
Tioia George
Mogoșan Nicolae căs.
Raichiciu Sava, căsăt.
Turmac Ioan, 1 copil, prins
Turmac Pan Nicolae, 2 copii
Sirbu Dionisie, june
Tioia Mihail, căsăt.

cor.: K. k. priv. österr. Verkehrsbank din Viena; 200 cor. guvernorul Dr. Sieghardt; 200 cor.: Anglo-österr. Bank din Viena; 100 cor.: Baronul George Vasilco; câte 50 cor.: Dnele Exc. Sa Irina de Mavrocordato și E. Hempel și dnii Alex. baron Hormuzachi, Exc. Sa feldmareșal-locotenent E. Cenna și Dr. T. Bendeveschi; 45 cor.: C. cav. de Nicolita-Popovici; 40 cor. contele Dr. Thürheim; câte 30 cor.: dna general Blanca Lupu și dnii Exc. Sa feldmareșal-locot. M. Șandru, consul gen. rom. Paul de Schiff-Suvero și Dr. I. Turcu; 25 cor.: Dr. E. Doctor, I. și C. Balmoș; 24 cor.: d. și dna colonel Trailovici; câte 20 cor.: Dnele Exc. Sa Cenna, colonel Hartmann, Em. Safrano, Elena de Vaida-Voevod, E. Fangor, Iuliana Krammer și dnii general D. Materingă, dep. Simionovici, dep. Dr.-cav. de Isopescul-Grecul, cons. Gramatovici, prim-secretar Carp, Dr. Sterie Ciurcu, dep. Dr. Vasilevski, Dr. L. Popovici, Dr. Hosszu, colonel Hartmann și Dr. Calinciuc; 19 cor. ing. Berdișteanu; 15 cor. d. consul Arnold; câte 10 cor.: Dnele resp. d-șoarele: Florica Gramatovici, E. Eitel-Florian, Delia Dr. Popovici, M. Serafin, M. de Pruncu, Dr. A. Scarlatescu, Virginia Turcan, A. de Onciu, E. Borlea, T. Böbel, Lucia și Cesar Popovici, M. de Grigorcea, Elena baron Szymonowicz, P. baron Vasilco, Natalia baron Hormuzachi și dnii Dr. V. Roșca, pâr. Tomoiagă, pâr. P. Sidorovici, pâr. I. Dihon, Onesim Turcan, Const. baron Hormuzachi, Dr. V. Marcu,

C. A. Maniu, A. Lupeanu, I. de Miculi, Dr. Fl. Lupu, Dr. Eusebie Mandicevski, căp. S. Iancu, Dr. V. Ternaveanu, I. Procopovici, P. Siretean, T. Selesianu, baron Vittinghof-Schell și Dr. Nedelou; 7 cor.: I. Neamțiu; câte 6 cor.: Dr. Erast Mandicevski și dir. C. Mandicevski; câte 5 cor.: dnele resp. d-șoarele Maria de Neculița, L. baron Flondor, Tinca Messerschmidt, V. de Pruncu, L. Petrescu, Silvia Serafin și dnii Dr. T. Bogdan, L. Karl, ing. D. Balossu, de Ianosz, G. Oprită, maior P. Banda, P. Monyencs, V. Gramatovici, M. M. și Dr. Pascuțiu; câte 4 cor.: G. Malinovski, M. Popovici, locot. Mitrofanovici și E. Micșă; câte 3 cor.: dna Zagar și (prin pâr. Dr. Raica); câte 2 cor.: dnele resp. d-șoarele I. de Miculi, L. de Tarangul și dnii A. de Calmuțchi, insp. N. Tarasievici, St. Munteanu, un fugăr din Bucovina, un fugăr din Franța, M. M., M. M., N. N.

Afară de aceasta au încurs pentru fondul acesta din venitul serbării de Crăciun 146 cor., din discul de Crăciun în capela română din Viena 61.72 cor. și din cutia de ofrande dela moaștele Sf. Ioan cel Nou dela Suceavă, așezate acum în capela română 55.04 cor.

I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Mețianu a binevoit a dona pentru a fi împărțite între soldați, 550 cărțile de rugăciuni.

Diferite obiecte (cărți, vestminte și rufe, țigărete ș. a.), pentru soldați au dăruit: d. și dna general Lupu, dna C. Dunca de Schiau, dnele M. Baritiu, Săbădeanu, Wilhelm și X, d-șoarele

L. Petrescu, I. Teclu, A. Cosovici și dnii conte Dr. Türrheim și S. Iosipovici.

Cărți și calendare au donat „Asociația” din Sibiu, tipografia Concordia” din Arad, librăria Krafft din Sibiu și „Libertatea”.

Comitetul de caritate își împlinește o datorie sfântă, aducând mulțumitele cele mai călduroase și profunde atât în numele său cât și în numele soldaților cari au beneficiat de toate aceste tuturor maritimșilor donatori: instituțiuni, corporațiuni, doamne, domnișoare și domni, rugându-i totodată, ca și pe viitor să nu ne uite.

Activitatea comitetului fiind în primul rând condiționată de mijloace bănești, apelăm și cu ocaziunea aceasta la sufletele nobile românești, să contribuie la mărirea fondului nostru, din care se sprijinesc mii de soldați români răniți.

Donățiuni benevole se primesc la cancelaria „Comitetul de caritate” (Hilfskomitee), Viena I. Löwelstrasse Nr. 8 și se vor cvita pe cale ziaristică.

Pentru comitet:

Dr. Victor Roșca, prez.

P. S. Ziarele românești sunt rugate a reproduce acest raport.

- Sava Ion Gincu, căs.
160 Bălăban Ion, barberu, căsăt.
Bălăban Petru Bruță, june
Marta Petru a lui Avram, june
Armanca Ion a lui Măgiaru, june, prins
Marcovici Ilie, june
Sain Petru, căsăt.
Iliciu Dimitrie, 2 copii
Măncociu Vasile, 1 copil
Niescu Dionisie, june
Marchescu Nicolae, june
170 Puia Ioan, căsăt.
Raichici Gruia lui Adam, june, rănit
Terovan Alexandru, june
Micșa Martin, 2 copii
Armanca Nicolae, 2 copii
Floria Constantin, june
Puia Ilie, june
Raichici Ștefan a lui Șofron, june
Beda Simeon, june
Frâncu Petru, 2 copii
180 Ivancu Mihail, căsăt.
Ioan Dionisie, căsăt.
Petrașcu Andrei, june
Mogoșan Șofron, june
Bișa Nicolae, june
David George, căsăt.
Raichici Ioan Antonie, căsăt.
Tioia Nicolae a lui Alexandru, căsăt.
Marta Arsenie, june
Andrei Ioan, 3 copii
190 Disagă Marian, 2 copii
Tioia Nicolae, june
Berbecioc Toma, june
Ilici Iosif Isaia, june
Raichici Sava, june
Terovan Ioan, june
Terovan Dimitrie, june
Marta Samuil, june
Păuța Vasile, june
Bălăban Dimitrie, june
200 Niescu Petru, june
Bișa Stria, june
Balaban George, 1 copil
Raichici Petru a lui Cuzma, june
Măncociu Mihail, căsăt.
Bișa Moise, june
Chici Ioan, 1 copil
Lupsan Bucea Nicolae, june
Tioia George a lui Bârcu, căsăt.
Macinovici Pau, căsăt.
210 Ienciu Martin, june
Ilici Iosif a lui Isaia, june
Tioia Ioan a lui Lisandru, june
Szatmary Gavril, sub-locot. 23 ani, mort
în Polonia rusească în 28 Dec. 1914.
(Sfârșitul în nrul viitor)

Noua situație din Grecia.

Intervenția Greciei în război, alături cu aliații, este exclusă.

Telegramele ne aduc știrea că d. Gunaris a isbutit să formeze un guvern de concentrație, mult mai serios și mai puternic decât se aștepta. Aproape toți membrii noului guvern sunt foști miniștri și considerați ca personalități politice de întâia mână. Printre ei se află și foști partizani ai dlui Venizelos, ceea ce probează că acesta din urmă rămăsese cu desăvârșire izolat în consiliul de coroană.

„Nea Elas” ziarul dlui Venizelos, face o destăinuire senzatională asupra amestecului României în criza politică din Grecia. Dată fiind sursa acestei noutăți, o reproducem ca simplu document.

„Nea Elas” spune:

„Aflăm, din izvor absolut sigur, că guvernul român, prin reprezentantul său la Atena, a declarat dlui Venizelos că „România rămâne la dogma echilibrului balcanic”.

E vădit că această declarație dovedește că orice tendință a Greciei către egemonie în Balcani, n'ar plăcea celor dela București.

În fața acestor neașteptate declarațiuni venite imediat după dorința vădită a Bulgariei de a săvârși marile manevre și după știrile despre

bunul mers al negocierilor româno-bulgare, „vernul grecesc a fost silit să privească mai larg”.

De altă parte, în presa italiană se manifestă unanim hotărîrea guvernului din Roma de-a îngădui aliaților să stabilească stăpînirea lor la Constantinopol.

În această privință sunt foarte caracteristice declarațiunile următoare ce le face „Corriere dela Sera”.

„Pressa din mai multe țări beligerante scoate la iveală marele preț ce-l pune pe neutralitatea Bulgariei. Cu atât mai vârtos — adaugă ziarul — s'ar putea scoate în relief, azi, valoarea neutralității italiene, fără de care flotele aliaților ar fi nevoite să se lupte în Mediterana.

Chiar dacă am presupune că flota anglo-franceză ar fi sosit în fața dealurilor din Sтамbul, că deci tripla-înțelegere ar avea la cheremul său pe Turcia europeană și totuși ea ar putea — după zisul ziar — să alcătuiască o nouă situație balcanică, însă nici de cum să întemeieze o nouă orânduire definitivă, atât la Constantinopol, cât și la strămtori, atât în Turcia din Europa cât și în Turcia asiatică.

Reiese din toate amănuntele de până aci că la București, la Atena și la Roma, se cugetă la fel de a se împiedeca la momentul oportun o schimbare contrarie intereselor în Dardanele.

Faptul este viu comentat de presa țărilor beligerante”.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În sectorul de vest al frontului din Carpați ziua de ieri a fost mai liniștită. Spre nord dela pasul Ujoc s'au dat lupte mai serioase. Ieri la amiazi forțe considerabile rusești au luat ofensiva înaintînd pînă în apropierea pozițiilor noastre, unde s'au menținut cîtva timp. Un surprinzător contraatac al nostru dat după amiazi după o luptă violentă a respins pe inamic pe întreg frontul, în vreme ce am capturat 4 ofițeri și 500 soldați de rînd. O luptă crâncenă s'a dat și în apropierea pozițiilor noastre de ambele margini ale șesului Opor. Inamicul, care și-a mai concentrat alte întăriri de către Stryj, de cîteva zile a început iarăși ofensiva cu mari forțe în șes și pe înălțimile din jur. Toate încercările de a cuceri înălțimile pasului, au eșuat cu foarte mari pierderi pentru inamic. Atacul de ieri, care iarăși s'a prăbușit în urma efectului focului nostru, considerînd marile pierderi, pe cari le-a suferit inamicul, cu greu va fi reluat. În aceste lupte am capturat vre-o 1000 de oameni.

În pozițiile spre nord dela Dniester lupta e în curgere. Un contraatac întreprins de trupele noastre a cîștigat teren. În celelalte puncte ale frontului Rușii au fost respinși. În Polonia și în vestul Galitiei s'au dat dueli de artilerie.

Berlin. — Se comunică dela cartierul general: Pe câmpul de operații dela vest: Ieri 2 canoaniere inamice au bombardat fără succes Westende. Un atac al nostru dat asupra unei înălțimi spre sud dela Ypern ocupată de Englezi a progresat bine. Atacuri parțiale ale Francezilor date împotriva noastră în Champagne spre nord dela Le Mesnil le-am respins cu grave pierderi pentru inamic. În unele puncte în Vosgi mai durează încă lupte.

Câmpul de operațiuni dela est: Numărul prizonierilor Ruși capturați în luptele date spre nord dela pădurile dela Augustowo s'a urcat la 5600. Spre nord și nordost dela Prasnîș Rușii atacă cu mari forțe. Toate atacurile lor au eșuat, în vreme ce au suferit grave pierderi. Spre sud dela Vistula situația este staționară.

Constantinopol. — Se comunică dela cartierul general: Azi cuirasatele panterate inamice în răs-timpuri mari au bombardat fără succes forturile Sed il Bar și Kum-Kale. Ieri seară o ușoară flotilă inamică a încercat din nou să se apropie de câmpul de mine, dar focul bateriilor noastre l'a silit să se retragă. Focul bateriilor noastre a avari-riat cîteva vase de război engleze.

Spre Varșovia.

Londra. — Corespondentul din Petrograd al lui „Daily Mail” pregătește opinia publică în vederea căderii Prasnîșului. Corespondentul spune, că Germanii cu o armată de un sfert de milion înaintează împotriva frontului Narew. Ce-i drept Prasnîșul este drumul cel mai scurt spre Varșovia — scrie ziarul — dar dacă ar și reuși să-l ocupe Germanii, ei nici în cazul acesta nu vor ajunge mai departe.

Artileria din Przemysl luptă violent.

Petrograd. — Agenția tel. rusească anunță, că actualmente garnizoana din Przemysl nu a mai făcut nici o ieșire împotriva trupelor ce o împresoară. Atît mai activă este însă artileria fortăreței Przemysl. Artileria grea din fortăreată în continuu bombardează cu violență pozițiile rusești. Deasupra fortăreței și acum sbor aeroplan.

Războiul va mai dura încă o jumătate de an.

Copenhagen. — „National Tidende” publică o declarație a generalului japonez Oba împărțit la comanda supremă rusească. Începerea moș-tei de primăvară va întei operațiile războiului cari apoi vor decide soarta războiului. Războiul va mai dura maximum vre-o jumătate de an.

Lupte crâncene pentru șoseaua dela Turka.

Ungvár. — Sâmbătă seara Rușii au început un nou și mare duel de artilerie, sub scutul căruia o numeroasă infanterie pornise împotriva pozițiilor noastre, pentru ca să cucerească dela noi șoseaua dela Turka. Patrurile noastre denunțîndu-ne la vreme intențiunea Rușilor, atacul acestora a fost respins. Granatele noastre cădeau de-a dreptul în tranșeele rusești, iar șrapnelele noastre măturau rîndurile celor cari înaintau spre noi. Inamicul vrea cu orice preț să aibă șoseaua, pe care o consideră de cheie a situației. În cursul extrem al răului San am cucerit teren. Pentru fiecare palmă de teren se dau lupte sângeroase. Trupele noastre trebuie să lupte împotriva tenacității inamicului, împotriva terenului și împotriva grozăviilor vremii. Lupta trupelor germane dată spre vest dela Ujoc progresează favorabil. După o luptă crâncenă au cucerit și dețin un important punct de sprijin al Rușilor. Trupele noastre sufer mult din cauza vremii. Perseveranța și eroismul lor condeiu nu-l poate des-crise. (Az Est).

Strigătul de război al Italiei va fi „Savoya”. — Un discurs al dlui Salandra.

Roma. — La prînzul de onoare ce i s'a dat dlui Salandra la Gaeta, cu prilejul punerii pietrei de temelie a noului port militar din localitate, generalul conte Morra di Lawriano della Monta, fost ambasador la Petrograd și guvernator general al Siciliei, acum senator al regatului, a ținut un discurs, încheiînd cu aceste cuvinte:

„Dacă ni se va porunci: „Mergeti”, noi vom porni, iar strigătul nostru de război va fi: „Savoya”.

Cuvintele bătrînului general, care a făcut campaniile dela 1849, dela 1859 și dela 1866 pentru neatîrnarea Italiei și mai în urmă a fost aghiotant al ducelui de Aosta și al regelui Umberto, au mișcat adînc pe cei de față.

D. Salandra îmbrățișă și sărută pe veteranul general

Politica guvernului în „Narodne Sobranie”.

Sofia. — În timpul din urmă șefii partidelor de opozițiune au ținut întruniri, cari au dus la hotărîrea să se facă în „Narodne Sobranie” o interpelare prin care se cere lămuriri asupra politicii interne și externe a cabinetului Radoslavoff. Cu redactarea interpelării au fost însărcinați dnii Mușanof, democrat, I. Fadenchecht, radical și Z. Bocalof, din partidul agrarian.

Cercurile guvernamentale privesc însă această procedare a opozițiunii ca un act cu totul neserios. Persoane în legătură cu guvernul susțin că nu se va permite o desbatere în Narodne Sobranie asupra politicii externe a Bulgariei.

În privința politicii Radoslavov și-a luat toată răspunderea, și ar permite opoziționiștilor să se amestece numai atât cât permite aceasta constituția, și anume o controlă asupra politicii interne a guvernului.

Puterea morală de a lucra astfel o datorează guvernul marelui încredere ce a dobândit dela popor. Pretutindeni se vorbește cu cea mai mare încredere pentru guvernul actual și toți sunt convinși că cât timp va governa acest cabinet, țara va fi ferită de desamăgiri și poporul este dispus să împărtășească toate vederile lui.

Rușii încearcă să reocupe Cernăuții.

Burdujeni. — *În ziua de Marți au avut loc lupte de artilerie între trupele austro-ungare și Ruși, lângă Boian, unde Rușii primind forțe considerabile, au încercat să rupă frontul austro-ungur, cu scopul de a reocupa Cernăuții. Planul Rușilor a dat însă greș. Din cauza viscolului care bântuie aci de câteva zile, ca în toiu iernei, luptele au încetat.*

Se fac pregătiri de războiu în Grecia?

Roma. — Se telegrafiază din Salonic că în vederea apropiatelor manevre mari, care se vor face în Macedonia, se observă o mare mișcare de trupe. Se așteaptă regele Constantin care va fi găzduit în vila Modiano, ce i s'a oferit de comună.

Misiunea Crucii Roșii elenice care se află în Serbia, s'a înapoiat și a plecat din Salonic spre Atena.

Ministrul de marină a decis ca toate vapoarele auxiliare ale flotei să fie armate cu tunuri de calibru mic comandate în Anglia.

Pe fortărețele dela coastă se vor așeza șase tunuri noi.

Anglia și Franța vor debarca în Siria.

Berlin. — Anglia și Franța au hotărât să debarce trupe în Siria.

De pe frontul din Caucaz. — Comunicat rusesc.

Petrograd. — (Oficial.) — În regiunea trans Ciorocului trupele noastre au luat Turcilor două tunuri. În lupta dela Dilman, în direcția Azerbeidjan, am cucerit un tun turcesc și trei che-soane, pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Petrograd. — Comunicatul armatei din Caucaz: Pe ziua de 25 v. n'au fost lupte serioase pe întreg frontul. În regiunea de peste Ciorok luptele continuă.

Presă turcă și demisiunea lui Venizelos.

Constantinopol. — Oficiosul „Tanin” ocupându-se de demisia dlui Venizelos, pe care îl recunoaște ca reformatorul Greciei și ca un mare bărbat de stat, își exprimă satisfacția pentru căderea lui dela guvern, numind pe fostul prim-ministru grec — din punct de vedere otoman — omul care a prezidat un guvern cu o atitudine șovăitoare pentru timpul de față și spunând că Venizelos e un dușman al Turcilor. Ziarul arată că Venizelos are în camera elenă o majoritate zdrobitoare; dar aceasta nu este o majoritate bazată pe principiu, ci este una bazată pe persoana lui, după cum se întâmplă mai în tot orientul.

Ziarul recunoaște că nu e exclus ca partizanii lui Venizelos să provoace turburări. Dar aceeași opinie publică iubește de o potrivă pe Venizelos și pe rege.

Oficiosul e de părere că regele va eși învingător în această neînțelegere a lui cu Venizelos.

Presă franceză și tratativele dintre București și Sofia.

Berlin. — Ziarele franceze calcă cu totul în întunec în ceea ce privește tendința tratativelor dintre București și Sofia urmate pe pretenșii noi baze, precum și în ceea ce privește însemnătatea convorbirii de două ceasuri a lui Salandra și Giolitti.

După ziarul „Sera” din Milano în cercurile parlamentare convorbirea lui Salandra cu Giolitti este socotită ca având de scop ca atitudinea guvernului italian să fie îndreptată în mod hotărât înspre o înțelegere sinceră cu Germania chiar și în ceea ce privește realizarea năzuințelor naționale ale Italiei față de Austro-Ungaria.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 16 Martie n. 1915.

Adunarea datelor privitoare la războiu. II. Sa Dr. Demetriu Radu, episcopul diecezei gr. cat. de Oradea-mare în circularul său dat în luna Februarie atrage atențiunea preoției asupra adunării datelor privitoare la războiu. Extragem din prețiosul circular următoarele pasagii: „Războiul actual, ale cărui proporții nu au seamă în istoria lumii, va avea de bună seamă urmări incalculabile pentru toate popoarele și îndeosebi pentru poporul român. Și după ce ori care popor, fie chiar de însemnătate mai mică, merită să fie înemnată și transpusă cunoștinței viitoarelor generațiuni, iar de altă parte cunoscut fiind că amăsurat proverbului latin „Historia est vitae magistra”, din cunoașterea trecutelor întâmplări învață oamenii să-și îndrepte viața în viitor, și întâmplările acestui grozav războiu întrucât ele ating poporul nostru credincios, trebuie însemnate și transpuse posterității, ca să nu se deie uitării, ci să servească de călăuză pentru viitor evenimentele zilelor grele prin cari trecem și să fie pururea cunoscute jertfele imense pe cari acest popor le aduce pentru apărarea tronului și patriei cu încredere în Dumnezeu și cu nădejdea într-un viitor mai fericit. Indemnăți de aceste considerații dispunem asadar, ca și în parohiile în cari nu ar fi încă în uz așa numita *Carte de aur* sau *Cronica* parohiei, numai decât să se introducă și, fiecare paroh să scrie într-însa cu conștiințiozitate toate întâmplările războiului vrednice de însemnat pentru viitor, cari privesc parohia și pe credincioșii lui. (Se însăși întrebările la cari preoții trebuie să fie cu băgare de seamă). Protopopii districtuali vor purta grijă, ca această *Cronica* a războiului să se scrie regulat în toate parohiile și după încetarea războiului, să facă raport desre împlinirea acestei dispoziții a Noastre, ca în cazul când vom cere, să ne poată trimite copia ei pentru arhivul diecezan”.

O invenție românească. Din Galați se anunță: La manutanța militară din localitate se experimentează un nou cuptor pentru fabricatul pâinei, cuptor care este invenția dlui locot.-colonel Gheorghe Popescu, șeful intendentei corp. III de armată. Acest cuptor este superior celorlalte existente atât prin iuteala prin care se fabrică pâinea cât și prin felul fabricării.

„Moldova” — ziarul dlui P. P. Carp. Din București se anunță, că Sâmbătă a apărut primul număr al ziarului „Moldova” înființat de d. P. P. Carp, cunoscutul om politic al României.

În comunicatul apărut în fruntea numărului prim se spun următoarele cu privire la menirea acestui ziar:

Ziarul „Moldova” va apare sub direcția unui comitet prezidat de d. P. P. Carp. El are menirea de a combate pe toți acei, cari luând asupra-și de a realiza idealul național, uită fie din ignoranța istoriei noastre fie din o culpabilă nepăsare, pe colaboratorii acelor moldoveni, cari au luptat pentru apărarea gurilor Dunărei și al căror eroism a făcut posibilă libera Românie de astăzi.

El va căuta să aducă la cunoștința unei opinii publice rătăcite, că întregirea neamului nu e posibilă decât începând cu liberarea Basarabiei amenințată de a fi desnaționalizată. Ar fi o crimă de a nu ne gândi la Românii de dincolo de Prut numai și numai pentru că ei sunt atât de asupriți încât nici măcar un suspin nu poate răshate până la noi.

A scuti țara noastră de această rusine e o datorie de bun român și ne o vom îndeplini ori ce s'ar întâmpla. — Comitetul.

Condițiile sanitare din Serbia. Din Viena se anunță: Șeful misiunii Crucii roșii olandeze, doctorul Tyenhoven, a sosit din Serbia și va pleca zilele acestea spre Olanda împreună cu personalul misiunii. Asupra condițiilor sanitare din Serbia, Tyenhoven spune că de cu toamnă bântuiesc acolo mai ales tifosul abdominal, febră purpură, diareea febrilă. Primele două boale au făcut deja mai multe mii de victime, mai ales după bătălia dela Valievo, când morții au stat multă vreme neîngropați, iar

spitalele igienice erau supraîncărcate. În câteva săptămâni au sucombat de febră purpură 40 de medici sârbi și 23 de medici străini dintre cari 2 americani. În cazarma dela Niș, unde sunt încazarmați ofiteri austro-ungari prizonieri, condițiunile sunt mai favorabile în ce privește curățenia și igiena, așa că acolo aceste boli n'au bântuit, dar în locuințele soldaților cum și în spitalele răniților sârbi se constată un relativ urcat de decese.

Ultima oră.

O TELEGRAMĂ A DLUI TAKE IONESCU.

București. — D. Take Ionescu a telegrafiat lui Talaat-bey la Constantinopol, cerându-i ca să crute Turciei ororile războiului și să încheie imediat pace cu tripla-înțelegere.

AMÂNAREA MANEVRELOR BULGARE.

București. — Ca ecou al hotărârei din Atena, care îndepărtează iminenta întindere a războiului și la alte state, Bulgaria răspunde printr-o amânare a așa ziselor manevre de primăvară. Deci amânarea îndoită a mobilizării armatei. — (St.)

UN ECOU AL ATENTATULUI DELA CAZINOUL DIN SOFIA.

Sofia. — Ziarul guvernamental „Narodni Prava” răspunzând la un articol al ziarului cadeților ruși „Rieci” în care cerea ca Bulgaria să iasă din neutralitate amintindu-i că atentatul cu bombe dela Cazinoul din Sofia este un indiciu pentru precizarea atitudinii Bulgariei și că d. Radoslavov va trebui să înțeleagă aceasta, spune:

— „Dacă ziarul rus arată că atentatul cu bomba este în legătură cu neutralitatea Bulgariei, trebuie să ne întrebăm din partea cui și cu ce anume scop s'a săvârșit acest atentat”.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

UN RESTAURANT DE GARĂ

în o comună românească, cu circulație de 40,000 cor. pe an e de vânzare. Adresa la Administrația acestui ziar.

(Ve 2382—3)

„Câmpiana” institut de credit și econ. Mocs.

CONCURS.

Conform dispozițiilor din statutele noastre publicăm concurs pentru un *post de contabil* la centrală, cu leafă începătoare de cor. 2400 și tantiemă statutară pe an, eventual pentru un *post de practicant* cu leafă începătoare de 1200 cor. și remunerații obicinuite, pe an.

Terminul concursului expiră în 25 Martie. Postul este de a se ocupa numai decât după încheierea învoielii. La petiție să se alăture certificatele obicinuite.

Mocs, (Kolozs m.) 11 Martie 1915.

Ca 2383—3

Diracțiunea.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor-responsabil: LAURENTIU LUCA.